

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મિઝોરમ રાજ્ય અને અન્ય.

વિરુદ્ધ

મિઝોરમ એન્જિનિયરિંગ સર્વિસ એસોસિએશન અને અન્ય.

તારીખ ૬ મે, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ બ્રિજેશ કુમાર અને ન્યાયમૂર્તિ અરુણ કુમાર]

સેવા કાયદો:

પગાર ધોરણ – ચોથા પગાર પંચ દ્વારા ઈજનેરો માટે ભલામણ કરાયેલ ઉચ્ચ પગાર ધોરણ – એક કર્મચારી માટે મંજૂરી અને અન્યને ઈનકાર – તેની ચોકસાઈ – ઠરાવ્યું કે, હકીકતોના આધારે, રાજ્ય સરકારે ચોથા પગાર પંચની ભલામણો સ્વીકારી છે અને એક કર્મચારીને ઉચ્ચ પગાર ધોરણ આપ્યું છે – સમાનતાના ધોરણે, અન્ય કર્મચારીઓને ભેદભાવ વિના સમાન પગાર ધોરણ મળવું જોઈએ.

અપીલકર્તા-રાજ્ય સરકારે એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર અને સુપરિન્ટેન્ડિંગ એન્જિનિયર માટે સુધારેલા પગાર ધોરણના લાભો પાછા ખેંચતી સૂચના બહાર પાડી. પ્રતિવાદી-એસોસિએશને હાઈકોર્ટમાં એક રિટ પિટિશન દાખલ કરીને આ સૂચનાને રદ કરવાની અને ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણોના આધારે ચીફ એન્જિનિયર અને અધિક ચીફ એન્જિનિયર માટે અનુક્રમે ઉચ્ચ પગાર ધોરણો મંજૂર કરવાની માંગ કરી. હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે રિટ પિટિશન મંજૂર કરી, જેને ડિવિઝન બેન્ચે રિટ અપીલમાં રાજ્ય ની તરફેણ માં પુષ્ટિ આપી.

કોર્ટમાં અપીલમાં, રાજ્ય સરકારે દલીલ કરી કે પ્રતિવાદી-એસોસિએશનના ઈજનેરો ઉચ્ચ પગાર ધોરણ માટે હકદાર નથી; અને ભરતી નિયમોના અભાવને કારણે તેઓ બિન-સંગઠિત સેવાના છે.

અપીલને બરતરફ કરતાં, કોર્ટે ઠરાવ્યું:

૧.૧. હકીકત એ છે કે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો અનુસાર એક કર્મચારીને સુધારેલા પગાર ધોરણનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો, તે દર્શાવે છે કે રાજ્ય સરકારે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણોનો યોગ્ય રીતે સ્વીકાર

કર્યો છે. આમ કર્યા પછી, તેને વ્યક્તિઓ વચ્ચે ભેદભાવ કરવાની અને બાકીના લોકોને તે લાભ ન આપવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. એક ચોક્કસ વ્યક્તિ સુધી જ ઉચ્ચ પગાર ધોરણને સીમિત રાખવા અને અન્યને તેનો ઇનકાર કરવા માટે કોઈ ખાસ કારણ કે ન્યાયીક નથી. રાજ્ય સરકારને પગાર ધોરણના સુધારણા સમયે પદ ધરાવતા લોકો અને ભવિષ્યના પદ ધારકો વચ્ચે આ સંબંધમાં સમાન રીતે મૂકાયેલી વ્યક્તિઓ વચ્ચે ભેદભાવ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. (૫૦૨-બી-એફ)

૧.૨. રાજ્ય સરકાર ભરતી નિયમો ઘડવામાં અને એન્જિનિયરિંગ સર્વિસને સંગઠિત સેવાના માળખામાં લાવવામાં નિષ્ફળ રહી હોવાને કારણે, ઇજનેરોને સહન કરવું પડી શકે નહીં. જ્યાં સુધી સરકારી સેવાનો સંબંધ છે, સંગઠિત અને અસંગઠિત સેવામાં ભાગ્યે જ કોઈ તફાવત છે. સરકારી સેવામાં, આવા ભેદભાવની કોઈ સુસંગતતા જણાતી નથી. [૫૦૩-એ-બી]

સિવિલ અપીલ ક્ષેત્રાધિકાર: સિવિલ અપીલ નં. ૭૯૩/૧૯૯૮.

આસામમાં ગુવાહાટી હાઈકોર્ટના તા. ૨૮.૨.૯૭ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી, ડબલ્યુ.એ. નં. ૩૪૭/૧૯૯૬માં.

અપીલકર્તાઓ વતી: એલ. નાગેશ્વર રાવ, એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ, સુશ્રી હેમંતિકા વાહી, સુશ્રી સુમિતા હઝારિકા અને સુશ્રી અર્યના પાલકર ખોપડે.

પ્રતિવાદીઓ વતી: હરીશ એન. સાલ્વે, કૈલાશ વાસુદેવ, પી.સી. પ્રુશી, એસ.કે. શાંડિલ્ય, પ્રતિક કુમાર અને શ્રીમતી વી.ડી. ખન્ના.

મધ્યસ્થીઓ વતી: કે.એન. મધૂસુદનન અને આર. સતીશ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરુણ કુમાર દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

આ અપીલ ગુવાહાટી હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તા. ૨૮મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૭ના ચુકાદા સામે નિર્દેશિત છે. આદેશિત ચુકાદા દ્વારા, ડિવિઝન બેન્ચે તા. ૧૭મી મે, ૧૯૯૬ના રોજ પસાર થયેલા ચુકાદા સામેની અપીલને રદ કરી. આ ચુકાદામાં, સિંગલ જજે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશનને મંજૂર કરી હતી, જેમાં તા. ૩૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૯ની નોટિફિકેશન નંબર જી.૧૨૦૧૧/૩/૮૭ એફ.ઈસ્ટને પડકારવામાં આવી હતી. આ નોટિફિકેશન દ્વારા રાજ્ય એન્જિનિયરિંગ સર્વિસના અમુક ઈજનેરોને તા. ૧૯મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ના રોજ રાજ્ય દ્વારા સ્વીકારવામાં આવેલા સુધારેલા પગાર ધોરણના લાભોથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા. મિઝોરમ એન્જિનિયરિંગ સર્વિસ

એસોસિએશન (પ્રતિવાદી) તેના સભ્યો માટે ઉચ્ચ પગાર ધોરણની માંગ કરી રહ્યું હતું. પૃષ્ઠભૂમિ એ છે કે ૧૯૭૧ પહેલા, હાલનું મિઝોરમ રાજ્ય, આસામ રાજ્યની અંદર લુશાઈ હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ તરીકે ઓળખાતો હતો. ૧૯૭૧ થી ૧૯૮૬ સુધી, મિઝોરમ નોર્થ ઇસ્ટર્ન એરિયાઝ રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટ, ૧૯૭૧ હેઠળ એક કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ હતું. તેને ૨૦મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૭ના રોજ સંપૂર્ણ રાજ્યનો દરજ્જો મળ્યો. ૧૯૭૪માં, જ્યારે રાજ્ય એક કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ હતું, ભારત સરકારે મિઝોરમના કર્મચારીઓ માટે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓની પેટર્ન પર પગાર અને ભથ્થાં સૂચવવા માટે એક વિભાગીય પગાર સમિતિની રચના કરી હતી. આ સમિતિની ભલામણો પર, ભારત સરકારે ૧.૧.૧૯૭૩ થી મિઝોરમ રાજ્યના કર્મચારીઓ માટે પગાર અને ભથ્થાં સુધાર્યા. પ્રતિવાદી એસોસિએશનના સુપરિન્ટેન્ડિંગ અને એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરો દ્વારા કેન્દ્રીય જાહેર બાંધકામ વિભાગમાં તેમના સમકક્ષો સાથે તેમના સંબંધિત પગાર ધોરણોને સમાન કરવા માટેની માંગણી પર, ભારત સરકારે તા. ૧૬.૧૦.૧૯૮૩ના પત્ર દ્વારા મિઝોરમ વહીવટીતંત્ર, જાહેર બાંધકામ વિભાગના સચિવને જાણ કરી કે રાષ્ટ્રપતિએ સીપીડબ્લ્યુડીમાં ઇજનેરો દ્વારા મળતા પગાર ધોરણો સાથે ઇજનેરોના (ગ્રુપ 'એ' પદો) પગાર ધોરણોના સુધારણાને મંજૂરી આપી છે. ભારત સરકારે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચના અહેવાલને સ્વીકાર્યો હતો જેમાં ગ્રુપ એ, બી, સી, ડી અને ઇ પદો માટે ૧.૧.૧૯૮૬ થી પગાર ધોરણો સુધારવામાં આવ્યા હતા. ભારત સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવેલી ચોથા

કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો મિઝોરમની સિવિલ સર્વિસ માટે પણ લાગુ થઈ. કેન્દ્રીય સિવિલ સર્વિસીસ (સુધારેલા પગાર) નિયમો, ૧૯૮૬ ૧.૧.૧૯૮૬ થી અમલમાં આવ્યા અને તે મિઝોરમમાં સિવિલ સર્વિસીસનો ભાગ હોય તેવા કર્મચારીઓને પણ લાગુ પડ્યા. ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચના અહેવાલથી ઉદ્ભવેલી વિસંગતતાઓને દૂર કરવા માટે કર્મચારીઓ વતી અમુક રજૂઆતો કરવામાં આવી. ૧૯૮૭માં, આક્ષેપિત વિસંગતતાઓની તપાસ કરવા અને યોગ્ય ભલામણો કરવા માટે એક વિસંગતતા સમિતિની નિમણૂક કરવામાં આવી. આ સમિતિની ભલામણોએ વિસંગતતાઓને ઉકેલવાને બદલે વધુ વિસંગતતાઓ ઊભી કરી. ૭મી નવેમ્બર, ૧૯૮૮ના રોજ, બીજી વિસંગતતા સમિતિની નિમણૂક કરવામાં આવી. આ સમિતિનો અહેવાલ મિઝોરમ રાજ્યની સરકારે સ્વીકાર્યો. તા. ૧૯મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ની નોટિફિકેશન નં. જી ૧૨૦૧૧/૩/૮૭ એફ.ઈસ્ટ દ્વારા આ ભલામણો સ્વીકારવામાં આવી. આ પછી તરત જ, રાજ્ય સરકારે તા. ૩જી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૯ની બીજી નોટિફિકેશન (આક્ષેપિત નોટિફિકેશન) બહાર પાડી, જેમાં જણાવ્યું હતું કે અનુસૂચિ એ અને અનુસૂચિ બીના ફક્ત ૨૮માં ઉલ્લેખિત ગ્રુપ 'એ' અધિકારીઓ માટેના પગાર ધોરણોમાં એમસીએસ અધિકારીઓ/એમપીએસ અધિકારીઓનો સમાવેશ થતો નથી, જેમનો પગાર તેમના સંબંધિત સેવા નિયમો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. આ નોટિફિકેશને એક્ટિવ એન્જિનિયર અને સુપરિન્ટેન્ડિંગ એન્જિનિયરના રેન્કના એન્જિનિયરિંગ અધિકારીઓને પણ તા. ૧૯મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ની

નોટિફિકેશનના લાભોથી બાકાત રાખ્યા. આ નોટિફિકેશનને પ્રતિવાદી એસોસિએશને ગુવાહાટી હાઈકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરીને પડકારી હતી. રિટ પિટિશનમાં પહેલી માંગણી એ હતી કે તા. ૩૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૯ની નોટિફિકેશનને રદ કરવી, જેમાં એકિઝક્યુટિવ એન્જિનિયરો અને સુપરિન્ટેન્ડિંગ એન્જિનિયરોને તા. ૧૯મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ની રાજ્ય સરકારની નોટિફિકેશન હેઠળ સુધારેલા પગાર ધોરણનો લાભ મેળવવાથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા. બીજી માંગણી ચીફ એન્જિનિયર અને એડિશનલ ચીફ એન્જિનિયર માટે હતી, જેમાં નિર્દેશની માંગણી કરવામાં આવી હતી કે તેમને રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેમના માટે નિર્ધારિત સુધારેલા પગાર ધોરણને બદલે અનુક્રમે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦ અને રૂ.૪૫૦૦-૫૭૦૦નો કન્વર્ઝન સ્કેલ મળવો જોઈએ. પ્રતિવાદી એસોસિએશન દ્વારા માંગવામાં આવેલો ચીફ એન્જિનિયર માટેનો રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦ અને એડિશનલ ચીફ એન્જિનિયર માટેનો રૂ.૪૫૦૦-૫૭૦૦નો સ્કેલ ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો અનુસાર હતો અને કેન્દ્રીય જાહેર બાંધકામ વિભાગમાં સમકક્ષ પદો ધરાવતા કર્મચારીઓને મળતા સ્કેલ જેવો જ હતો. સિંગલ જજે બંને માંગણીઓ મંજૂર કરીને રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપી. સિંગલ જજના ચુકાદા સામેની અપીલને ડિવિઝન બેન્ચે રદ કરી. હાલની અપીલ ડિવિઝન બેન્ચના આ ચુકાદા સામે નિર્દેશિત છે.

અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા. શરૂઆતમાં અમે નોંધી શકીએ છીએ કે અપીલકર્તા વતીના વિદ્વાન વકીલે એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરો અને સુપરિન્ટેન્ડિંગ એન્જિનિયરોને તા. ૩૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૯ની નોટિફિકેશનને રદ કરીને આપવામાં આવેલી રાહતને ગંભીરતાથી પડકારી નથી. અપીલમાં મુખ્ય પડકાર ચીફ એન્જિનિયર અને એડિશનલ ચીફ એન્જિનિયરોને અનુક્રમે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦ અને રૂ.૪૫૦૦-૫૭૦૦ના પગાર ધોરણને આપવામાં આવ્યો છે. આ સંદર્ભમાં નીચેના મુદ્દાઓ ઉઠાવવામાં આવ્યા છે:

૧. ચીફ એન્જિનિયર અને એડિશનલ ચીફ એન્જિનિયરોના પગાર ધોરણના સુધારણા માટે આધાર વર્ષ તરીકે ૧૯૭૩ને બદલે ૧૯૮૩ને ગણવું જોઈએ, ભલે સુધારણા ૧.૧.૧૯૮૬ થી લાગુ કરવામાં આવી હોય કારણ કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચનો અહેવાલ સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો.

૨. ચીફ એન્જિનિયરના સંદર્ભમાં, પગાર વિસંગતતા સમિતિની ભલામણ કે જે તા. ૧૯મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ની નોટિફિકેશન દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી, તે એવી હતી કે માત્ર હાલના કર્મચારીને જ રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો સ્કેલ મળશે અને ભવિષ્યના પ્રવેશકર્તાઓ માત્ર રૂ.૪૫૦૦-૫૭૦૦ના પગાર ધોરણ માટે હકદાર રહેશે. આ સ્કેલ મિઝોરમ રાજ્યમાં વિભાગોના તમામ વડાઓ માટે છે, જ્યારે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો સ્કેલ આગામી ઉચ્ચ પદ માટે હતો.

આ વાતનો કોઈ વિવાદ નથી કે તે સમયના ચીફ એન્જિનિયર શ્રી રોબુલાને



રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો સ્કેલ આપવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ સ્કેલ તેમને ખાસ કરીને આપવામાં આવ્યો હતો કારણ કે તેઓ ૧.૧.૧૯૮૬ ના રોજ પદ પર હતા, એટલે કે જે તારીખથી ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો લાગુ કરવામાં આવી હતી. સેવાના અનુગામી પ્રવેશકર્તાઓને તે સ્કેલ આપવાનો ન હતો. (તા. ૧૩મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૯ના પત્ર મુજબ, સચિવ, પીડબ્લ્યુડી થી નિયામક, એકાઉન્ટ્સ અને ટ્રેઝરી, મિઝોરમ).

૩. એવી જોરદાર દલીલ કરવામાં આવી હતી કે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો સ્કેલ ભારત સરકાર દ્વારા સંબંધિત કેડરોમાં પરિષ્ઠ સ્તરના પદો માટે મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. મિઝોરમ રાજ્યમાં એન્જિનિયરિંગ સર્વિસ એક સંગઠિત સેવા નહોતી. સેવા માટે કોઈ ભરતી નિયમો નહોતા. તેથી, કોઈ પરિષ્ઠ સ્તરના પદો નહોતા જેનાથી કર્મચારીઓને રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો ગ્રેડ મળવા પાત્ર થાય.

પગારના સુધારણા માટે આધાર વર્ષ તરીકે ૧૯૭૩ કે ૧૯૮૩ને ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ તે પ્રશ્ન પર, આપણે યાદ રાખી શકીએ કે મિઝોરમ ૧૯૭૩માં કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ બન્યો. ભારત સરકારે આ હકીકત સ્વીકારી હતી કે મિઝોરમ રાજ્યની અંદર એન્જિનિયરિંગ સર્વિસમાં કાર્યરત વ્યક્તિઓને કેન્દ્રીય જાહેર બાંધકામ વિભાગમાં કાર્યરત લોકોના સમકક્ષ પગાર ધોરણ મળવું જોઈએ. આ નિર્ણય પણ લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. મિઝોરમ રાજ્યમાં કાર્યરત ઈજનેરો માટે પગાર ધોરણો

૧૯૭૩ થી સુધારવામાં આવ્યા હતા. આ સંબંધમાં આગામી નિર્ણાયક ઘટના ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો છે જેને મિઝોરમ રાજ્ય દ્વારા પણ સ્વીકારવામાં આવી હતી. આ ભલામણો પગાર ધોરણોના સુધારણાના હેતુ માટે ૧૯૮૩ને આધાર વર્ષ તરીકે ગણે છે. આ ઉપરાંત, કેન્દ્રીય સિવિલ સર્વિસીસ (સુધારેલા પગાર) સુધારણા નિયમો, ૧૯૮૭ પણ ૧૯૮૩ને આધાર વર્ષ તરીકે ગણે છે. આ નિયમો ૧લી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૬ થી અમલમાં આવ્યા. તે સમયે મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ હતો. ભારત સરકારે નિયમો સ્વીકાર્યા. તે મિઝોરમમાં પણ લાગુ પડ્યા. નિયમો સાથે જોડાયેલ અનુસૂચિ વર્તમાન પગાર અને સુધારેલા પગાર ધોરણોનો ઉલ્લેખ કરે છે. વર્તમાન પગાર એટલે તે સમયે અમલમાં હતા તેવા પગાર. સંબંધિત શ્રેણીના પદો માટે અનુસૂચિમાં આપેલ હાલનો સ્કેલ રૂ.૨૨૫૦-૧૨૫/૨-૨૭૫૦ છે અને સુધારેલો પગાર સ્કેલ રૂ.૫૬૦૦-૨૦૦-૬૭૦૦ છે. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, મિઝોરમમાં પગાર સુધારણાના હેતુ માટે ૧૯૭૩ને આધાર વર્ષ તરીકે લેવાનું કોઈ સારું કારણ જણાતું નથી. કોઈ કારણ આપવામાં આવ્યું નથી. અપીલકર્તા વતી હાજર થયેલા વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ શ્રી એલ. નાગેશ્વર રાવે તા. ૧લી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૮ની નોટિફિકેશન પર આધાર રાખ્યો હતો અને એવી રજૂઆત કરી હતી કે પગાર સુધારણાના હેતુ માટે ૧૯૭૩ને આધાર વર્ષ તરીકે ગણવાનો રાજ્ય સરકારનો નિર્ણય હતો અને તેને સ્વીકારવો જોઈએ. અમે અપીલકર્તાઓ વતી કરવામાં આવેલી આ રજૂઆતને સ્વીકારી શકતા નથી કારણ કે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર

પંચની ભલામણો રાજ્ય સરકાર દ્વારા યોગ્ય રીતે સ્વીકારવામાં આવી છે. આ દષ્ટિકોણ અપનાવવા માટેનું વધારાનું પરિબળ એ છે કે રાજ્ય સરકારે પોતે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો સ્કેલ સ્વીકાર્યો અને તે સમયના કર્મચારી શ્રી રોબુલાને ૧.૧.૧૯૮૬ થી લાગુ પાડ્યો. રાજ્યે શ્રી રોબુલાના પગાર ધોરણના સુધારણાને ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો અનુસાર પગાર ધોરણના સુધારણાની તારીખ સાથે જોડ્યો. સેવાના અન્ય અધિકારીઓના કિસ્સામાં જુદો તર્ક લાગુ કરી શકાય નહીં. આ સંબંધમાં એ પણ નોંધવું યોગ્ય છે કે રિટ પિટિશનના જવાબમાં સિંગલ જજ સમક્ષ રાજ્ય સરકાર વતી દાખલ કરાયેલા કાઉન્ટર એફિડેવિટના ફકરા ૪માં એ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો લાગુ થતા પહેલા ચીફ એન્જિનિયરના પદ માટે હાલનો પગાર સ્કેલ રૂ.૨૨૫૦-૨૫૦૦ હતો. એ પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે ચોથા પગાર પંચના અહેવાલ મુજબ રૂ.૨૨૫૦-૨૫૦૦ના સ્કેલ માટે કન્વર્ઝન સ્કેલ રૂ.૫૧૦૦-૫૭૦૦ અને ૫૯૦૦-૬૭૦૦ છે. જોકે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો ગ્રેડ ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ચોક્કસ ભલામણો મુજબ માત્ર સંગઠિત તબીબી, એન્જિનિયરિંગ અને અન્ય કેન્દ્રીય સેવાઓ માટે જ લાગુ હતો. રાજ્ય સરકારના આ વલણને જોતા, એ સ્વીકારવું મુશ્કેલ છે કે ચીફ એન્જિનિયરોને રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો ગ્રેડ આપવામાં આવશે નહીં.

એ દલીલ પર આવીએ કે રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો પગાર સ્કેલ ફક્ત તે સમયના

ચીફ એન્જિનિયર શ્રી રોબુલા સુધી જ સીમિત હતો અને સેવાના ભવિષ્યના પ્રવેશકર્તાઓને તે આપવામાં આવશે નહીં, અમે આ માટે કોઈ વાજબીપણું જોતા નથી. હકીકત એ છે કે સુધારેલું પગાર ધોરણ શ્રી રોબુલાને ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો અનુસાર આપવામાં આવ્યું હતું, તે દર્શાવે છે કે રાજ્ય સરકારે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણોનો યોગ્ય રીતે સ્વીકાર કર્યો હતો. આમ કર્યા પછી, તેને વ્યક્તિઓ વચ્ચે ભેદભાવ કરવાની અને બાકીના લોકોને તે લાભ ન આપવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. આ સંદર્ભમાં, અપીલકર્તા વતીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ક્યારેક એક વ્યક્તિને ખાસ પગાર આપવામાં આવે છે અને તે અન્ય લોકો માટે દાખલો બનતો નથી તે અસામાન્ય નથી. એક દરખાસ્ત તરીકે તે નિર્વિવાદ હોઈ શકે છે. પરંતુ આ માટે ખાસ કારણ હોવું જોઈએ. હાલના કેસની હકીકતોમાં, અમે એક ચોક્કસ વ્યક્તિ સુધી જ ઉચ્ચ સ્કેલને સીમિત રાખવા અને અન્યને તેનો ઇનકાર કરવા માટે કોઈ વાજબીપણું જોતા નથી. ઉદાહરણ તરીકે, કોઈ ખાસ યોગ્યતા, કુશળતા અથવા તેના જેવું કંઈક, કોઈ ચોક્કસ વ્યક્તિને વિશેષ પગાર આપવા માટે ખાસ કારણો હોઈ શકે છે. હાલના કેસમાં આવું કોઈ કારણ આપવામાં આવ્યું નથી. બીજી બાજુ, જે કારણ આપવામાં આવ્યું છે તે એ છે કે તેઓ ૧.૧.૧૯૮૬ના રોજ પદ પર હતા, એટલે કે જે તારીખથી ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો લાગુ કરવામાં આવી હતી, તેથી તેમને ઉચ્ચ પગાર ધોરણ આપવામાં આવ્યું હતું. આ કારણ તો પ્રતિવાદીના કેસને સમર્થન આપે છે. તે અપીલકર્તા તરફથી સ્વીકાર સૂચવે છે કે

ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો મુજબ ચીફ એન્જિનિયરના પદ માટે સુધારેલા પગાર ધોરણ રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦ હતું અને તે એક ચીફ એન્જિનિયરને આપવામાં આવ્યું હતું. રાજ્ય સરકારને પગાર ધોરણના સુધારણા સમયે પદ ધરાવતા લોકો અને ભવિષ્યના પદ ધારકો વચ્ચે આ સંબંધમાં સમાન રીતે મૂકાયેલી વ્યક્તિઓ વચ્ચે ભેદભાવ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. આ દલીલમાં કોઈ યોગ્યતા નથી.

એ હકીકત પર ખૂબ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે રાજ્યમાં એન્જિનિયરિંગ સર્વિસ એક સંગઠિત સેવા નહોતી અને તેથી, તેમાં પ્રવેશ સ્તર અને વરિષ્ઠ સ્તરના પદો દ્વારા વર્ગીકરણ નહોતું અને તે કારણસર વરિષ્ઠ સ્તરના પદો માટે માન્ય ઉચ્ચ સ્કેલ રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦ એન્જિનિયરિંગ સર્વિસમાં આપી શકાયો નહિ. એન્જિનિયરિંગ સર્વિસને રાજ્યમાં બિન-સંગઠિત સેવા તરીકે ગણવાનું મુખ્ય કારણ સેવા માટે ભરતી નિયમોનો અભાવ છે. ભરતી નિયમો ન ઘડવા માટે કોણ જવાબદાર છે? શું એન્જિનિયરિંગ સર્વિસના સભ્યો તેના માટે જવાબદાર છે? જવાબ સ્પષ્ટપણે 'ના' છે. રાજ્ય સરકાર ભરતી નિયમો ઘડવામાં અને એન્જિનિયરિંગ સર્વિસને સંગઠિત સેવાના માળખામાં લાવવામાં નિષ્ફળ રહી હોવાને કારણે, ઇજનેરોને સહન કરવું પડી શકે નહીં. એન્જિનિયરિંગ સર્વિસ માટે ભરતી નિયમોના અભાવના કારણ સિવાય, જ્યાં સુધી સરકારી સેવાનો સંબંધ છે, સંગઠિત અને અસંગઠિત સેવામાં ભાગ્યે જ કોઈ તફાવત છે. સરકારી

સેવામાં, આવા ભેદભાવની કોઈ સુસંગતતા જણાતી નથી. સિવિલ સર્વિસ ટ્રેડ યુનિયનિઝમ નથી. આપણે 'સંગઠિત સેવા' અને 'અસંગઠિત સેવા' શબ્દોના ઉપયોગથી શું વ્યક્ત કરવાનો પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે તે સમજવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છીએ. આ સંબંધમાં કંઈપણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. આ દલીલ સંપૂર્ણપણે ગેરમાર્ગે દોરેલી છે.

અપીલકર્તા વતીના વિદ્વાન વકીલે એ પણ દલીલ કરી હતી કે જો ચીફ એન્જિનિયરોને રૂ.૫૯૦૦-૬૭૦૦નો સ્કેલ આપવામાં આવશે, તો રાજ્ય સરકારને રાજ્ય સરકારની સેવામાં અન્ય વિભાગોના વડાઓને પણ તે જ સ્કેલ આપવો પડશે જે રાજ્ય સરકારના નાણાકીય સંસાધનો પર ભારે બોજ પડશે અને તે કારણસર આપણે ચીફ એન્જિનિયર અને એડિશનલ ચીફ એન્જિનિયરના પદ માટેના સ્કેલને અનુક્રમે રૂ.૪૫૦૦-૫૭૦૦ અને રૂ.૪૧૦૦-૫૩૦૦ સુધી સીમિત રાખવો જોઈએ. અમારા મતે, આ હાઈકોર્ટના નિર્ણયમાં દખલ કરવા માટે ભાગ્યે જ કોઈ આધાર છે. એવું જણાયું છે કે પ્રતિવાદીઓનો દાવો રેકૉર્ડ પરની હકીકતો દ્વારા સંપૂર્ણ રીતે વાજબી છે. કેન્દ્ર સરકાર તેમજ રાજ્ય સરકારે ચોથા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો સ્વીકારી છે અને પ્રતિવાદી એસોસિએશનના સભ્યોને જે સ્કેલ આપવામાં આવી રહ્યા છે તે તે ભલામણો પર આધારિત છે.

આમ, અમને હાલની અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા જણાતી નથી. આક્ષેપિત

ચુકાદામાં દખલ કરવાની જરૂર નથી. અપીલને રદ કરવામાં આવે છે અને પક્ષકારોને તેમના સંબંધિત ખર્ચ ભોગવવા પડશે.

બી.એસ.

અપીલ રદ કરવામાં આવી.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.